

**Рівненський державний гуманітарний університет
Рівненський інститут слов'янознавства
Київського славістичного університету**

СЛОВ'ЯНСЬКИЙ ВІСНИК

Збірник наукових праць

Випуск 14

Серія «Історичні та політичні науки»

**Наукова редакція:
доктор історичних наук, професор С. С. Троян**

Рівне – 2012

Рецензенти: Фісанов Володимир Петрович – доктор історичних наук, професор;
Федуняк Сергій Георгійович – доктор політичних наук, професор.

Редакційна колегія серії „Історичні та політичні науки”:

Головний редактор: Троян Сергій Станіславович – доктор історичних наук, професор;
Заступ. головного редактора: Тихомирова Євгенія Борисівна – доктор політичних наук, професор;
Юськів Богдан Миколайович – доктор політичних наук, професор;
Відповідальний секретар: Черній Валерій Альбертович – кандидат історичних наук, професор;
Члени редколегії: Алексеев Юрій Миколайович – доктор історичних наук, професор;
Льюшин Ігор Іванович – доктор історичних наук, професор;
Киридон Алла Миколаївна – доктор історичних наук, професор;
Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор;
Стоколос Надія Георгіївна – доктор історичних наук, професор;
Швецова-Водка Галина Миколаївна – доктор історичних наук, професор;
Шелюк Людмила Олександрівна – кандидат історичних наук, доцент;
Гон Максим Мойсейович – доктор політичних наук, професор;
Ткач Олег Іванович – доктор політичних наук, професор;
Федуняк Сергій Георгійович – доктор політичних наук, професор;
Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор;
Юрченко Сергій Васильович – доктор політичних наук, професор.

Друкється за узгодовою вчених рад Рівненського інституту слов'янознавства Київського слов'яністичного університету (протокол № 10 від 29 травня 2012 р.) і Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 10 від 25 травня 2012 р.).

Співздасновники: Рівненський державний гуманітарний університет, Рівненський інститут слов'янознавства Київського слов'яністичного університету.

Регістраційне свідоцтво наукового збірника №4757, серія КВ від 22.12.2000 р.

Збірник затверджено постановою президії ВАК України як фахове наукове видання з історичних та політичних наук, протокол №1-05/3 від 14 квітня 2010 р.

Слов'янський вісник: збірник наукових праць. Серія „Історичні та політичні науки” / Рівненський державний гуманітарний університет, Рівненський інститут слов'янознавства Київського слов'яністичного університету. – Випуск 14. – Рівне, 2012. – 254 с.

У збірнику висвітлюються питання всесвітньої історії, історії та політики слов'янських країн, міжнародних відносин і політичного життя. Важлива увага приділена проблемам української історії та політики, що осмислюються як у контексті розвитку інших слов'янських народів, так і в загальноцивілізаційному руслі. До наукової збірки увійшли статті, підготовлені за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції „Центрально-Східна Європа: двадцять років системних трансформацій і геополітичних змін” (Рівне, 24 січня 2012 р.).

Видання розраховане на науковців, викладачів, а також усіх, хто цікавиться проблемами всесвітньої та української історії, політології та міжнародних відносин.

Адреса редакції:
м. Рівне, 33001, вул. П. Могили, 28,
тел. 63 – 16 – 63

Електронна адреса збірника:
http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Slv/index.html

Карпчук Н. П. АНАЛІЗ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ЖОВТА КНИГА З КОМУНІКАЦІЇ ЄС.....	142
Колісниченко Р. М. ВЛАДНО-ПРАВОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ	145
Коломієць О. В. «БІЛА КНИГА БЕЗПЕКИ НІМЕЧЧИНИ» ЯК «САТЕЛІТНА» МОДЕЛЬ КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	149
Крет О. В. В.ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ПРОЦЕДУРНОЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СКЛАДОВИХ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ.....	152
Крет Р. М. БЛЮРУСІЯ – УКРАЇНА: ОЦІНКА ВІДНОСИН У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКОГО ВПЛИВУ	155
Остап'як В. І. АНТИКРИЗОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ	157
Лазарович М. В. ПОЛІТИКА УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ ТА ДРУГОГО ГЕТЬМАНАТУ ЩОДО НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН (1917– 1918 рр.): КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ	160
Лесняк В. Ю. ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В СУЧАСНІЙ ІСПАНІЇ.....	164
Луцишин Г. І. ПОДВІЙНЕ ГРОМАДЯНСТВО: «РОЗМИВАННЯ» ПОЛІТИЧНОЇ НАЦІЇ ЧИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ?	171
Макаренко Є. А. СУЧАСНА ДИПЛОМАТІЯ В ГЕНДЕРНОМУ ВИМІРІ: АСИМЕТРИЧНИЙ КОНЦЕПТ	174
Мисунов Л. І. СПЕЦИФІКА НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНОЇ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ У МОЛОДЕЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ УКРАЇНИ.....	180
Митко А. М. ДЕМОКРАТИЧНИЙ ТРАНЗИТ ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДЕМОКРАТІЇ.....	183
Мишляєв Т. Ю. ПОЛІТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК ВИД ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: ЗМІСТ, ЦІЛІ ТА ОСОБЛИВОСТІ.....	187
Нагрибельний Я. А. СТАНОВЛЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ НА ХЕРСОНЩИНІ	189
Нікулішин Н. В. «СИЛА» В УМОВАХ СУЧАСНОЇ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗМІСТУ	193
Парфенюк В. М. ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОЧАТКУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ І КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	195
Петрович І. В. ПРОБЛЕМИ УЧАСТІ ПАРЛАМЕНТУ ПОЛЬЩІ У ПРАВОТВОРЕННІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	200
Подворна О. Г. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ТА ПОЛІТИКА БЕЗПЕКИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В ХХІ СТОЛІТТІ.....	202
Постельжук О. П. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКЕ УГОДОВСЬКЕ ПАРТІЙНО-ПОЛІТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ: ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	209
Садовська О. І. СУЧАСНИЙ ПОЛІТОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ ПОНЯТТЯ НАЦІЇ	214
Сидорук Т. В. РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ПРОЦЕСІ ПРИДНІСТРОВСЬКОГО РЕГУЛЮВАННЯ	217
Темірова І. Ю. УКРАЇНСЬКІ ІМІГРАНТИ В ІСПАНІЇ.....	221

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Хутиняев Н. Д. Институционализация органов государственной власти Российской Федерации : автореф. дис. на соискание уч. степени доктора юрид. наук : спец. 12.00.02 „Конституционное право ; муниципальное право” / Игорь Далагаевич Хутиняев. – М., 2006. – 52 с.
2. Про всеукраїнську громадсько-політичну газету „Президентський вісник” : Розпорядження Президента України від січня 2003 року № 3/2003-рп. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3%2F2003-%F0%EF>
<http://www.uazakon.com/document/spart01/inx01020.htm>.
3. Оцінка спроможності структурних підрозділів з питань взаємодії з ЗМІ та зв'язків з громадськістю міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, виконувати свої функції на належному рівні : Звіт про проведення дослідження [Електронний ресурс] // Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України. – 2003. – жовтень. – 48 с. – Режим доступу : <http://www.civicua.org/main/data?r=3&c=1&q=23282>.
4. Джига Т. Вітчизняний та зарубіжний досвід запровадження в органах державної влади систем електронного документообігу: проблеми, переваги, рекомендації, аналітична записка [Електронний ресурс] / Т. Джига. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/Monitor/Jul2009/13.htm>.
5. Інформаційна відкритість органів державної влади України / [за заг. ред. М. Лазуба]. – К. : Український незалежний центр політичних досліджень, 2005. – 156 с.
6. Львівська міська рада розпочинає проєкт „Е-урядування : відкрита влада для мешканців Львова” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lviv.ua/uk/authority/news/?newsid=2818>.
7. Национальный доклад о свободе информации в России. – СПб. : ИРСИ, 2008. – 64 с.

УДК 327.39 (476-477)

Р. М. КРЕТ

БІЛОРУСІЯ – УКРАЇНА: ОЦІНКА ВІДНОСИН У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКОГО ВПЛИВУ

(Крет Роман Михайлович – кандидат політичних наук, старший викладач Рівненського державного гуманітарного університету).

У статті аналізуються проблеми білорусько-українських відносин в економічній сфері на сучасному етапі розвитку.

Ключові слова: Білорусь, Україна, зовнішня політика, економічні відносини.

Беларусь – Украина: оценка отношений в контексте российского влияния

В статье проанализированы проблемы белорусско-украинских отношений в экономической сфере на современном этапе развития.

Ключевые слова: Беларусь, Украина, внешняя политика, экономические отношения.

Belarus – Ukraine: assessment of the relationship in the context of Russian influence

In this article, the author analyzed the problems of relations between Belarus and Ukraine in sphere of economy at the present stage of development.

Keywords: Belarus, Ukraine, foreign policy, economic relations.

Характерною рисою білорусько-українських відносин за останні двадцять років можна з висвітленістю назвати їх постійний динамічний розвиток. До певної міри варто навіть стверджувати, що вони були зразковими для держав нашого регіону. Очевидно, що протягом цього періоду існували й деякі нерегульовані питання у двосторонніх відносинах, хоч це виглядає цілком природним для держав-сусідів, а тим паче для держав і народів, які мали нелегке історичне минуле.

Слід відзначити, що протягом 90-х років Білорусь та Україна послідовно створювали необхідний фундамент для подальшого розвитку двосторонніх добросусідських відносин та будівництва спільного європейського майбутнього.

Україна є дуже важливим політичним та економічним партнером для Білорусі, що обумовлює ціла низка причин, а саме: по-перше – наявність загального білорусько-українського кордону; по-друге – і Білорусь, і Україна мають багато спільного у своїй історії; по-третє – білорусів і українців поєднують численні родинні зв'язки; по-четверте – ще від часів СРСР Білорусь і Україна мають взаємозалежну систему транспортних комунікацій; по-п'яте – обидві країни сильно постраждали внаслідок катастрофи на Чорнобильській АЕС; по-шосте – Україна – важливий економічний партнер РБ. Нині вони співпрацюють у паливно-енергетичній сфері за напрямками: електроенергетика, газопостачання, нафта і нафтопостачання. Перше засідання українсько-білоруської Робочої групи з питань транспорту, на якій обговорювався розвиток комбінованих вантажоперевезень за напрямком Балтійське море – Чорне море, а також автомобільних перевезень склало початок відносин у транспортній сфері. У сфері виробничої кооперації наразі активно співробітничають понад 120 білоруських та українських підприємств.

Україна являється одним із основних торгових партнерів Республіки Білорусь. В 2010 році згідно об'єму товарообміну з Білоруссю Україна зайняла друге місце серед всіх країн – торгових партнерів. В свою чергу Республіка Білорусь традиційно входить в першу десятку (п'ята) зовнішньоторгових партнерів України.

**Динаміка зовнішньої торгівлі з Україною
млн. доларів США**

Періоди	Товарообіг	Експорт	Імпорт	Сальдо
2008	4893,0	2777,9	2115,1	662,8
2009	2982,5	1693,1	1289,4	403,7
2010	4439,9	2562,3	1877,6	684,7

За 2010 рік об'єм інвестицій із України в Білорусь склав 5,665 млн. Доларів США.

Розвиток міжрегіонального співробітництва являється одним із основних напрямків роботи по нарощуванню товарообміну між Республікою Білорусь і Україною. В даний час товарообмін здійснюється зі всіма областями України, а також Автономною Республікою Крим, містами Київ і Севастополь як окремими адміністративними одиницями.

Значний вплив на результати товарообміну надають рішення Міжурядової білорусько-української змішаної комісії з питань торгово-економічного співробітництва [1].

Забезпечений подальший розвиток договірно-правової бази торгово-економічного співробітництва. В 2010 році підписано чотири правових договори економічного характеру, тому що у 2008 році сплив термін дії Міждержавної програми довгострокового економічного співробітництва на 1999-2008рр. та договору „Про економічне співробітництво на 1999-2008рр.”

Отже, економічна взаємодія двох країн переважає над політичними інтересами. В даному випадку Україна є зручним економічним партнером для Республіки Білорусь, яка має позитивне сальдо в торгівлі з Україною, причому більшу частину білоруського імпорту становить продукція машинобудування. Значну частину українського експорту до РБ становить також продукція металургійної промисловості та агропромислового комплексу, на окремі види якої вже введено обмеження.

На початку березня 2012 року Україна оголосила персоною нон-грата білоруське м'ясо і молоко а також вироблені з них продукти. Але якщо м'ясної продукції в Україну надходило мало, то молочна продукція представлена в широкому асортименті. Білорусь і раніше імпортувала в Україну продукти харчування і товари легкої промисловості, але в 2011 році поставки різко зросли. Українські покупці розчарувались у вітчизняному виробнику і незважаючи на більшу вартість білоруської продукції купляють її з великим задоволенням, адже на білоруських упаковках вказаний державний стандарт, прийнятий ще в 1978 році. Декілька років тому назад українські заводи взагалі перейшли на білоруське масло: фасували його і видавали за власний товар. В даний час ситуація різко змінилася: Держветфітослужба тимчасово призупинила ввезення на територію України молока і молочних продуктів з Білорусі в зв'язку з масовим попаданням антибіотиків в цю продукцію.

Учасники українського молочного ринку все-таки більше схильні бачити в продуктовому ембарго політику ніж боротьбу за здоров'я споживачів. Представник Мінагрополітики повідомив, що питання по Білорусі піднімалося давно. Але край поклала заява Мінська про погану якість українських сирів. Тоді вона прозвучала в унісон із заявою голови Російського споживчого нагляду Геннадія Онщенка.

І хоча заступник голови Державної ветеринарної і фітосанітарної служби України Володимир Горев вважає ситуацію з забороною ввезення молока і молочних продуктів з білорусі не політичною [2], Валерій Мунтіян, урядовий уповноважений з питань співробітництва з РФ і країнами-учасницями СНД, СвчАзЕС, вважає, що „фон” створений не тільки сирним питанням, але і недружелюбною політикою Мінська відносно поставок нержавіючих труб з України. Так, в червні 2011 року комісія Митного союзу Білорусі, Казахстану і Росії звела антидемпінгове мито на імпорт вітчизняних труб. Однак Мінськ де-факто блокує поставки українських труб в країни Митного союзу. І як наслідок, в другому півріччі 2011 року український трубний експорт в Білорусь склав трохи більше двох тонн, а з 1 січня 2012 року повністю припинились поставки нержавіючих труб на білоруський і казахський ринок [3].

Заступник керівника департаменту з питань гірничо-металургійного комплексу Держзонацінформу В. Попов вважає, що введенням мита на українські товари скористаються російські конкуренти, які отримають можливість наростити свою присутність в Казахстані і Білорусі. У МЕРТ позицію з даного питання ще не сформували. Тому ця проблема буде обговорюватися в ході зустрічі прем'єр-міністрів України та Росії 7 червня 2012 року.

Враховуючи те, що на даний час в Митному союзі обговорюється багато ініціатив, але ніяких рішень до 7 червня прийнято не буде, на двосторонній зустрічі можливо будуть знайдені певні компроміси по даному питанню. Адже для того, щоби рішення Митного союзу вступили в силу, уряди Росії, Білорусі, Казахстану повинні укласти відповідні міжнародні договори з Україною, розширивши на всю територію МС сферу дії Угоди про регулювання поставок деяких видів сталевих труб, підписаних МЕРТ РФ і Мінекономіки України [4].

Аналізуючи нинішню економічну ситуацію в Білорусі, навряд чи доцільно говорити про пошук нових сфер співробітництва.

Варто також згадати, що традиційною сферою взаємин економічних інтересів України та Білорусі залишаються питання постачання і транзиту електроенергії та енергоносіїв. Згідно з підрахунками експертів, відновлення постачання української електроенергії до Республіки Білорусь дало б змогу замінити десятивідсоткову частку білоруського ринку, яку нині покривають російські поставки. Одночасно це би сприяло можливості розробити взаємоприйнятні схеми транзиту української електроенергії до країн Європейського Союзу, зокрема в Литву [5].

Залишається актуальним питання щодо можливостей доступу Білорусі до українських газосховищ з метою часткового формування стратегічних запасів газу, а також щодо участі Республіки Білорусь у проєкті з побудови терміналу СПГ (скарпленого природного газу) на Чорноморському узбережжі.

Враховуючи те, що Білорусь є „Союзним государством” Росії, а Україна залишається суверенною державою, існує певна проблема в газових домовленостях між трьома державами.

Те, що „Газпром” взяв під повний контроль білоруську газотранспортну систему, слугує прикладом для України як можна здати стратегічний об'єкт взамін на поступки в ціні і то лише тимчасово. Експерти переконані, що маючи сьогодні дешевий газ за 165 доларів за тисячу кубометрів, вже за кілька років Білорусь отримає знову ринкову ціну. І вряди-годи такий приклад можна назвати позитивним. Тим більше, що російська сторона зараз буде концентрувати свою увагу на українській ГТС.

Коли ще в радянські часи проєктувалася українська ГТС, їй відводилася набагато складніша роль ніж білоруській. Сьогодні вона виконує функцію постачальника газу українському споживачеві та транзиту і розділити ці функції неможливо, хіба що будувати новий трубопровід через Україну. Тому пускати іншу державу до української ГТС означає допускати зовнішній контроль над українською економікою.

В зв'язку з великою інфляцією в країні білоруський президент О. Лукашенко вимушений був піти на умови, нав'язані йому російською стороною за певні компенсації. Зараз перед Білоруссю постає умова не тільки передачі Росії ключового підприємства „Белтрансгаз”, але і інших підприємств, пов'язаних з нафтопереробкою. Це стосується найбільшого в Європі підприємства калійних добрив, хімічних та машинобудівних підприємств.

„Солодким пряником” Росія намагається заманити і Україну, обіцяючи певні знижки, хоча насправді ніяких знижок не буде. Фактично відбувається кредитування з боку певних російських структур, за які рано-чи-пізно потрібно буде розраховуватися своїми ключовими підприємствами за заниженими цінами та політичними поступками.

На думку Володимира Омельченка, експерта із енергетичних питань Центру Разумкова, „така система Україні абсолютно не підходить. Різниця між Україною і Білоруссю полягає в тому, що Білоруссю керує одна людина, це фактично авторитарна держава. В Україні система складається з багатьох олігархів, і невідомо хто ким керує: олігархи владою, влада олігархами, чи це взагалі одне і теж. Тут економічні інтереси напряму чіпляють наших олігархів, які не хочуть поступатися владою” [6].

Слід відзначити, що білоруський приклад навчив Україну основному: постсоціалістична модель економіки не працює; маневрування між Росією та Європою, коли країна не робить чіткий вибір приводить до краху всієї зовнішньої політики. Якщо Україна не визначиться зі своїм вектором, це рано чи пізно закінчиться для неї такою ж ситуацією, що й у Білорусі.

17-21 жовтня 2011 року в Ялті в Криму відбулася міжнародна наукова конференція на тему: „Росія – Україна – Білорусь: шляхи інтеграції”, в якій прийняли участь ряд науковців і експертів з різних країн. Значна увага була приділена моделям інтеграційної поведінки Республіки Білорусь і України, які характеризуються чіткими позиціями. Було наголошено на тому, що модель економічного розвитку України зорієнтована на зближення і інтегрування з Європейським Союзом, а що стосується Білорусі, то вона демонструє бажання і потребу максимально зблизитись з Росією і через Росію – з країнами СНД.

Що можна сказати про стан справ в інтеграційній сфері обох країн? Російські експерти пояснюють дану ситуацію тим, що і Білорусь, і Україна протягом останніх 10-15 років прагнуть диверсифікувати свій політичний і економічний простір, а також намагаються визначити свою самостійну політику, яка відрізняла би їх від східного і західного векторів. Як елементи інтеграційного процесу обидві країни мають свою цінність. Незважаючи на те, що Україна переважає Білорусь за розмірами території, чисельністю населення, розміром ВВП, остання в свою чергу за темпами економічного росту, внеском в торгово – економічні і просто економічні відносини з Росією і в рамках СНД по багатьох позиціях являється більш динамічним, більш ефективним і швидко розвиваючим суб'єктом економічних відносин.

Стає дедалі очевиднішим, що в даний час Білорусь стоїть перед новим вибором в розумінні інтеграції й цей вибір схилиться на користь Росії, але це не значить, що інших коливань зроблено не буде. Якщо випакають певні труднощі в Україні, вона інтенсифікує свої переговори з Європейським Союзом [7].

Загалом білорусько-українські відносини на рівні підприємств і підприємницьких структур розвиваються стабільно, швидкими темпами, із позитивною динамікою.

Крім того, співробітництво між двома країнами продовжують розвиватися і в науково-технічній, військово-технічній та культурно-гуманітарній сферах.

І незважаючи на доволі високий рівень взаємодії в економічних питаннях та проблеми з складним та іноді суперечливим характером політичного діалогу, білорусько-українські відносини мають для обох країн особливе значення. Український чинник є визначальним не тільки у зовнішній, а й у внутрішній політиці Республіки Білорусь, оскільки господарський комплекс значною мірою залежить від взаємин обох країн і безпосередньо впливає на інші напрями зовнішньої політики Білорусі, її міжнародний авторитет та імідж. Обидві країни приречені на дружбу, партнерство, оскільки від цього залежить їх сьогоднішнє і майбутнє, і російська зовнішня політика не повинна шкодити цим відносинам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. О торговом-экономическом сотрудничестве Республики Беларусь и Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ukraine.gov.by/rus/relations/trade>.
2. Білорусь направила в Київ представника для переговорів щодо молока і свинини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://news.dt.ua/ECONOMICS/bilorus_napravila_v_kiyiv_predstavnika_dlya_peregovoriv_schod_o_moloka_i_svinini-98097.html.
3. Филатов Б. Белорусские продукты non-grata / Б. Филатов – События недели. – 2012 – № 10. – 6 марта.
4. Бура Дарія. Росія через Білорусь звела санкції проти України / Дарія Бура [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.newsmarket.com.ua/2012/03/rosiya_cherez_bilorusi_vvela_sanktsiyi_proti_ukrayini.
5. Как Беларусь экспортирует электроэнергию дешевле себестоимости. Новости из Беларуси, 17 июня 2011 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://belanews.ru/2011/06/17/18117>.
6. Каплюк Г. Як вплинуть на Україну газові відносини Росії та Білорусі? / Г. Каплюк, А. Блохтур [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://glavcom.ua/articles/5449.html>.
7. Гузенкова Т. Украина и Белоруссия: сравнительный анализ интеграционных моделей / Т. Гузенкова – Международная жизнь. – 2012 – №1. – С. 100-103.

УДК 327.5

В. І. ОСТАП'ЯК АНТИКРИЗОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(Остап'як Василь Іванович – здобувач Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України).

У статті зроблено спробу розглянути особливості протистояння кризовим явищам, зокрема на прикладі Сингапуру, та можливості використання цього досвіду в Україні.

Ключові слова: світова криза, політичний конфлікт, посттоталітарний синдром, Україна, Сингапур, Росія.

В статтю зроблена спроба розглянути особливості протистояння кризовим явищам, в частині на прикладі Сингапуру, та можливості використання цього досвіду в Україні.

Ключевые слова: мировой кризис, политический конфликт, посттоталитарный синдром, Украина, Сингапур, Россия.

Ostapiak V.I. Crisis regulation

The article attempts to examine the peculiarities of confrontation crisis in Singapore and the possibility of using this experience in Ukraine.

Keywords: global crisis, political conflict, post-totalitarian syndrome, Ukraine, Singapore, Russia.

Актуальність проблеми дослідження. Кризова проблематика з відомих причин є найактуальнішою у пізнанні особливостей динаміки процесу подальшої глобалізації світу. На разі не бракує спроб пояснювати її сутність та специфіку перебігу загалом та в окремих соціумах зокрема за допомогою різних концептуальних підходів. Превалює традиційний: її розглядають, передусім, як суто деструктивне явище суспільно-політичного життя, що негативно позначається на процесі поступу. Водночас, і це відродно, цей феномен дедалі активніше намагаються пояснювати як такий, що, попри негативну роль, за певних обставин може відігравати й позитивну. Тобто, відбувається концептуальне переосмислення феномену криз, отже – наближення до об'єктивного пізнання його сутності. Це суттєво в епістемологічному сенсі, оскільки йдеться, власне про використання альтернативного варіанту, а це свідчить про розширення рамок пізнання цього явища, тобто ступеня його впливу на процеси цивілізаційного поступу. Тут важливо брати до уваги також специфіку рефлексування на кризові виклики різних соціумів, які на разі по-різному намагаються реагувати на них. Загальноприйнято, що потенційно більше шансів протистояти (а традиційно з цим явищем як суто руйнівним) кризі мають стабільні суспільства, однак це не зовсім так: річ у тім, що при цьому не береться до уваги ступінь заангажованості цих соціумів у процесі глобального розвитку, що, відповідно, відбувається на глибині враження їх кризовими викликами. З огляду на це, нестабільні суспільства меншою мірою втягнуті у кризові процеси, хоч при цьому обмежені у способах захисту від їх деструктивного впливу.

Аналіз попередніх досліджень. Про феномен нинішньої світової кризи і труднощі, пов'язані з його теоретичним осмисленням, свідчить той факт, що спостерігаються оцінки стану її перебігу: від розширення (поглиблення) до стабілізації